

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 206/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou, Krivá 23, Košice, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sa 74/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sa 74/2019 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správny súd v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 7 Sa 74/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 300 eur**, ktoré **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Sa 74/2019

(ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje vysloviť príkaz konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadosťučinenie v sume 2 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v napadnutom konaní proti Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a iným subjektom proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

3. Sťažovateľka uvádza, že žalobu podala 27. septembra 2019. Tvrdí, že posledným úkonom vo vzťahu k nej bolo uznesenie krajského súdu, ktoré jej bolo doručené 29. januára 2020, ktorým ju krajský súd vyzval na doplnenie žaloby. Na uvedenú výzvu reagovala podaním z 27. februára 2020. V uvedenej veci podala aj žiadosť o urýchlenie prejednávania žaloby (3. júna 2022) a aj sťažnosť na prietáhy v konaní (24. februára 2023), na ktorú reagoval krajský súd odpoveďou č. k. 1 Spr 64/2023 zo 14. marca 2023 tak, že sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú. Na základe uvedeného, vyše trojročnej nečinnosti a neprimeranej dĺžky napadnutého konania je toho názoru, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušovaniu jej označených práv.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 206/2023-12 z 26. apríla 2023 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie krajského súdu, replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 270/2023 z 19. mája 2023 v podstatnom k veci uviedol, že odkazuje na vyjadrenie zákonnej sudkyne, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje. Zákonná sudkyňa k veci uviedla, že jej vec sťažovateľky bola fyzicky pridelená v roku 2023, ďalej uviedla, že jej nápad je približne 500 vecí, ktoré vybavuje v poradí, v akom jej napadli a podľa dôležitosti, a že „13. 03. 2023 boli žalovaní v 1./ - 4./ rade vyzvaní na vyjadrenie sa k žalobe a jej prílohám v lehote 30 dní. Dňa 12. 04. 2023 bolo správne súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 2./ rade k žalobe, dňa 13. 04. 2023 bolo doručené vyjadrenie žalovaného v 3./ a 4./ rade k žalobe a dňa 24. 04. 2023 bolo doručené vyjadrenie žalovaného v 1./ rade k žalobe. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam a predovšetkým k tomu, že spis bol po predchádzajúcich sudcoch pridelený na vybavenie novému sudcovi, bude po oboznámení sa s predmetnou právnou vecou a naštudovaní si spisu vytýčený termín pojednávania v najskoršom možnom termíne.“.

II.2. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľka vo svojej replike doručenej 2. júna 2023 k vyjadreniu krajského súdu doručenej z 19. mája 2023 v podstatnom uviedla, že „*nesúhlasí s jeho tvrdením, že dôvody, ktoré bránili skoršiemu prejednaníu a rozhodnutiu v jej veci sú výlučne objektívnej povahy. Trvá na svojej právnej argumentácii v ústavnej sťažnosti a má za to, že zo strany Krajského súdu v Bratislave došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, tvrdenia v jeho vyjadrení tak neobstoja. Navrhuje preto ústavnému súdu, aby jej ústavnej sťažnosti v celom rozsahu vyhovel.*“. Zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci)

v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

11. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že prejednávajúcu vec, ktorej meritom je iný zásah orgánu verejnej správy (nerešpektovanie rozhodnutia výboru OSN na odstránenie diskriminácie žien č. CEDAW/C/65/D/66/2014 vydaného vo veci sťažovateľky a neprijatie žiadnych opatrení) možno zaradiť k štandardnej agende správneho súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci, ktorá nakoniec ani nebola tvrdená zo strany krajského súdu.

12. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom.

13. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní. Vychádzal pritom z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrenia krajského súdu, repliky sťažovateľky, ako aj obsahu predmetného súdneho spisu. Z obsahu súdneho spisu vo veci sťažovateľky vyplývajú tieto podstatné skutočnosti pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti:

- Sťažovateľka doručila žalobu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne elektronicky do e-schránky 27. septembra 2019 a zaplatila súdny poplatok 30. septembra 2019.
- Krajský súd uznesením z 29. januára 2020 vyzval sťažovateľku na označenie žalovaného, opis zásahu orgánu verejnej správy, voči ktorému sa domáha ochrany, označenie dôkazov a žalobný návrh.
- Sťažovateľka proti označenému uzneseniu krajského súdu z 29. januára 2020 podala 27. februára 2020 sťažnosť, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie z dôvodu, že pôvodný návrh obsahoval všetky zákonom stanovené náležitosti.
- Sťažovateľka podaním z 3. júna 2022 urgovala krajský súd a žiadala vec prejednať a rozhodnúť.
- Krajský súd 13. marca 2023 začal doručovať žalobu spolu s prílohami žalovaným na vyjadrenie.

14. Ústavný súd, vychádzajúc, z dosiaľ uskutočnených úkonov krajského súdu vo veci sťažovateľky, konštatuje, že vec sťažovateľky prejednávaná v napadnutom konaní je aj po vyše troch rokoch a šiestich mesiacoch v počiatočnom štádiu, kedy krajský súd len zaslal žalovaným žalobu sťažovateľky na vyjadrenie. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že výzva krajského súdu bol formálny úkon, ktorý sa vzhľadom na obsah žaloby javí nadbytočným. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd bol v napadnutom konaní vyše tri roky bezdôvodne nečinný a začal konať až po doručení sťažnosti adresovanej predsedovi krajského súdu (24. februára 2023).

15. Vo vzťahu k obrane krajského súdu spočívajúcej v argumentácii, že vec sťažovateľky zákonnej sudkyni napadla až v roku 2023, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstupujú do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prechádza od 1. júna 2023 výkon súdnictva z krajského súdu na Správny súd v Bratislave.

18. Na základe uvedeného a svojho zistenia, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal Správny súd v Bratislave, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená.

19. Ústavný súd vzhľadom na prechod výkonu súdnictva vo veci sťažovateľky na Správny súd v Bratislave ukladal povinnosť zaplatiť finančné zadost'učinenie a náhradu trov právneho zastúpenia Správny súd v Bratislave.

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

21. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 2 500 eur, čo odôvodnila celkovou dĺžkou napadnutého konania, pocitom právnej a vnútornej neistoty a tiež pocitom krivdy a bezmocnosti vzhľadom na pretrvávajúci stav s prihliadnutím na predmet konania.

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na jeho už uvedenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 300 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie.

IV. Trovy konania

24. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke ňou požadovanú náhradu trov konania v sume 442,38 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 208,67 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 12,52 eur. Za úkon vyjadrenie k stanovisku krajského súdu doručené 2. júna 2023 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by mu nebola známa, resp. nevyplývala zo samotného spisu.

25. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu